

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdékben.

Közygülés a városnál.

A bizottsági tagok élénk édeklődése mellett folyt le ma a város rendes közgyűlése, a melynek keretében a jövő évi költségelőirányzat is tárgyalás alá került. A polgármester havi jelentéséből kiemeljük a következőket:

A polgármester jelenti, hogy a levéltári hátralékoknak már majdnem 3/4 része készen van, a többi hivataloknál nincs hátralék.

Az adóvégrehajtók 1908. évi november hó 6-án az 1906. évre szóló adóösszeirési munkálatokat fogják elkezdni.

Arról győződtem meg, hogy 1907. évről úgy a közégi póladó, mint a földhasznóbérekben tetemesen nagy hátralékok állanak fenn, felhívtam tehát az adóügyi osztályvezetőjét, hogy a hátralékoknak végrehajtás utján való behajtását a lehető legszigorúbban szorgalmazza.

Tagadhatatlan, hogy a mai nyomasztó viszonyok, különösen rossz termések folytán igen súlyosan nehezedik adófizető polgárainkra a szigorú eljárásnak fogantatba vétele, de csakis nagyon kivételes és indokolt esetekben lehet a fizetésekre halasztásokat adnom, mert előttem áll a tapasztalt szomorú körülmény, hogy addig míg a kesedelmes fizetőknél tetemes közszégi póladó-hátralékok és földhasznóbérek vannak künna, a városi pénztár fizető-képességét biztosíthatom nem lehet és így teljesen indokolt az adók és földhasznóbéreknek a legnagyobb szigorral való behajtása.

A *balatonvidéki vasút* által elfoglalandó területért jaro kártalanítási összeg fejében Dr. Weil Ede négyszögölenként 60 fillert és így kataszteri holdanként 960 koronát ajánlott fel.

Ezt még csak megközelíthető méltányos ajánlatnak sem ismerhetvén el, ez alapon tárgyalásba sem bocsájtkoztam,

Mint hogy a vasut, a Jánosfutási tanyagaz-

daságot ugyszólva a közepén szeli át, abból holdanként legalább is 4 koronával kevesebb bérrösszeg várható, a 600 hold bérleti területnél pedig ekként előreláthatólag 2400 korona bércsökkenés állhat elő, a kártalanítási összegnek ezen kárösszeg veszteség 5 % al való tökérsítése mellett 48000 korona értékcsökkenés képezheti alapját.

A törvény értelmében a kártalanítási összeg megállapításánál csakis a jelenlegi tényleges állapot szolgálhat irányadóul.

Dr. Weil Ede kijelentette, hogy a kártalanítási összegek 70 %-a még ez évben, a fennmaradó 30 %-a pedig a jövő évben április hó végéig, a mikor már a vasut tényleg forgalomnak átadatik, törvényes kamatokkal együtt ki fog fizetetni.

Legutóbb a minisztériumban Baró Mandorf Géza országgyűlési képviselő ural együttesen eljárva az új ipariskola ügyében, hogy a 3000 korona összeget 4000 korona évi segélyösszegre fogják emelni, minek megtörténte után az építkezést azonnal megkezdhetjük s végre valahára elmondhatjuk, hogy mi is emelhetünk államszegélyből egy díszes középületet, melynek költsége póladónkat nem terheli.

A felveendő kölcsönügy megoldása tárgyában tárgyalásokat folytattam a fővárosi legtekintélyesebb intézetekkel, de tárgyalásokat folytattam és kísérleteket tettem, vajjon egy előnyös kölcsönre vonatkozólag külföldi pénzintézetekkel és pénzforsorokkal tárgyalva, nem e érhetnek el előnyösebb és városunk vagyoni érdekeire kedvezőbb eredményt.

A legkedvezőbb eredmény amit elérhettem a pesti hazai első takarékpénztári egyesület azon ajánlata volt, hogy a függőkölcsönök és a törlesztéses kölcsön utján felveendő 1,000,000 korona kölcsönre vonatkozólag olyan ajánlatot kaptam, hogy nevezett pénztárat a budapesti kereskedelmi bank és a magyar jelzálog hitelbankkal együttesen hajlandónak mutatkozott az 1,000,000

korona kölcsönt városunk részére és pedig a városi kötvényeknek 95 %-os elszámolási árfolyamában 50 évre évi 5.40 %, 65 évre pedig 5.20 % törlesztési hányadra, időelőtti visszafizetés esetére 3 % stornódij kikötésével folyósítani, mégis azonban azon feltétellel, hogy a stornódij csakis a kölcsönnek a nevezett egyesületnél esleg később fogantatosítandó konverziója eseti nem lenne fizetendő.

A pesti takarékpénztár egyesület további feltételül kötötte ki, hogy a kölcsön még ez évben kerüljön folyósítás alá és számoltassék el és annak ellenértékét a nevezett pénztárat a folyósításakor a város javára folyószámlára helyezné el, mely folyószámlára 300,000 koronát f. évi dec. hó 1-én 700,000 koronát illetve az ellenérték fennmaradó többi részét pedig 1909. április hó 1-én bocsátaná a város rendelkezésére.

A folyószámlán a város javára a mindenkori rendes betéti kamatot vagyis ezidőszert a tőkekamatadó levonásával 3 1/2 % kamatot számítana.

Nevezett pénztárat legutóbbi tárgyalásaim eredményeként ezen ajánlatának érvényét f. évi 1908. évi november hó 15 éig tartotta fenn.

A lenullt napokban megjelent nálam városunk ügyei iránt érdeklődő, egy közbecsülésben és köztiszteltetben álló és jótékonyasággal is kiválóan ismert uriember, ki azon ajánlatot tette nekem, hogy a mai rossz pénzüviszonyok mellett, készséggel siet a város segélyére azért, hogy addig is míg városunk a függőkölcsönök és a további, a már elhatározott s a közgyűlés által megszavazott alkotásokra szükséges kölcsönügyleteket, a város érdeke és javának megfelelő előnyös módon tudja biztosítani, készséggel bocsát a város rendelkezésére 500,000 koronát akként, hogy ezen összeg után a város fizesse meg neki az 5 % kamatotok utólagos fél évi részletkben és fizesse meg továbbá a 1/2 % betéti adót, vagyis minden egyes 100 korona után 5 korona 40 fillér összeget.

Emlékezés Beethovenról.

— A *Fejérmegyei Napló* eredeti tárcája. —
(Folyt. és vége.)

„Hát legyen! Számokra szegény Beethoven nincs boldogság kívülről, teneked mindent magadnak kell megteremened, csak az eszményi világban találsz barátokat.“ Ezeket írja egyik levelében. Egy más alkalommal pedig lelki tusájában, naplójában így könyörög: „O Isten, Isten, tekints le a szerencsétlen Beethovenre, ne engedj, hogy ez tovább így tartson!“

És érzi azt is, hogy nem a dicsőség, az elismerés pálmája, nem a hódolat tömjéne azok a javak, melyeket elérnünk kell, — hisz mind-ebből ugyancsak bőven kijutott neki — ez mind nem elég, hanem amit a mi nagy költőnk Arany János oly szépségesen fejez ki:

A legnagyobb cél pedig itt e földi létben
Ember lenni mindig, minden körülményben.

Csodálattal párosult hódolatot érzünk iránta, mikor látjuk, hogy ez az oroszán, ez a nagy szellem mikép vizsgálja lelkiismeretét, s ismerve gyengéit, ismerve egykori heves természetét, mely a pillanat felhevülésében gyakran igazságtalanságokra ragadta őt még jó barátaival szemben is, (naplójában 1820.) így elmélkedik:

„Es ma vajjon türelmes voltál-e minden emberrel?“

Ime! itt egy *igazi ember*; ember, — a szó legnemesebb, legfőnségesebb értelmében, — aki önmagába tud tekinteni, aki látja gyarlóságait, de erőit is érez azok leküzdésére, s aki épp azért oly magasan áll a többiek fölött...

Hogy mily jóság, ideális szívemesség lakozott benne, tanuk erre mindazok, akikkel élte utolsó éveiben érintkezett; — persze már csak igen kicsi az a kör; — mert süketisége ugyszólván teljesen kizárta őt az emberek társaságából; de ismerte egész Bécs s mindenütt a legnagyobb tisztelettel s szájalommal néztek a nagy Mesterre ha komor arcával, betegségtel megtörtén valahol megjelent.

Mintha szelleme már egy más világban lét volna, s hozzá intézett, papírra feljegyzett kérdésekre, egy-két szóval feleletet adván ismét elmerül gondolataiba. — De koronatanu igaz jóságáról egy kedves gyermek is, aki utolsó betegségében gyakran felkereste őt, órákat töltött betegágya mellett s gyermeki vidám kedélyével napsugarat varázsolt a nagy magányosnak lelkébe. Beethoven hűséges barátjának Bereuning Istvánnak fia az, aki egyszer tuláradó szeretetében, s mélyhöz meghatba a nagy szenvedő jóságától, e szavakat írta föl egy kis papir szelcetre: *De bist unter Allen der Beste, die Anderen sind alle Lumpen.* — Több bizonyíték, mint egy ifju gyermeknek ez a kitörő vallomása nem — kell.

Beethoven pedig testi- s lelki szenvedései közepette Istenhez fordul s felkiált: „O vezérsz szellemem, ő emeld ki azt nehéz mélységből!“ s egy máskor ismét. „Ótt fann a magasságban, ő az! Nélküle semmi sincs!“

Életének utolsó szakába (1816—1827) a 100.—135. opusokat foglalja magába tartoznak az utolsó nagy zongoraszonáták és a 120 op

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOSNÉ
VASZON, ASZTALNEMŰ ÉS ÁGYNEMŰEK ÁRUHÁZA SZÉKESFEHÉRVÁR,
— BARÁTOK ÉPÜLETE, AZELŐTT ÖZV. HANEL ANTALNÉ-FÉLE ÜZLETHELYISÉG. —

Mai lapunk 4 oldal.

FJNb00000143

Kijelentette, hogy ezen összegből a város szükséghez képest veheti fel a neki szükséges összegeket és a felvett összegek után a kamatok mindenkor a felvétel napjától számitandók.

Kijelentette továbbá, hogy bár neki a jelzett összegekre ezidőszent, de még a jövőben is szükség van, nehogy azonban a város részéről aggály támasztassék az iránt, hogy az igénybe vevő kölcsönösszegnek rövid idő alatti visszakövetelése esetén a város egy nehéz és kellemetlen helyzetbe kerüljön, hajlandó biztosítást adni az iránt, hogy 6. a felmondást a város részére kikötendő 2 évi előleges felmondással követelhesse, míg ellenben a városnak az általa igénybe vett kölcsönösszeg visszafizetésére minden megszorítás és korlátozás nélkül teljesen szabad kezet enged.

A fölveendő kölcsön ügyében értekezletet tartva egybe.

Az értekezlet összes tagjai egyhangu megállapodása az volt, hogy a takarékpénztár érdekeinkre nézve nem megfelelő, mert amennyiben az ajánlat szerint figyelembe véve ama lényeges körülményt, hogy nevezett pénzcsoport a kibocsátandó községi kötvényeinket csakis 95 %-os árfolyam mellett hajlandó leszámíttatni és így maga a részletösszeg 5-68 %-nak felel meg a bélyeg költségen kívül és amennyiben az egyesületnél a kölcsönnek később foganatosítandó konverziója esetén 3 %-os stornódíjat kötött ki az esetre, ha a kölcsönügylet konverzióját nem nálunk eszközölnénk, — igen súlyos és nehézzé tartotta a városra nézve, tehát egyöntetű megállapodás alapján ki is mondtotta, hogy a szükséges 1.000.000 kor. kölcsönnek ily alapon való megkötését a közgyűlésnél elfogadásra javaslatba nem is hozhatja.

A jelzett értekezlet eredményeként azon javaslat került egyöntetű elfogadásra, hogy az időre, míg ezen rossz pénzügyi viszonyok fennállanak, a város tartsa fenn függő kölcsönét és ez irányban kérje ki a kormány jóváhagyását, mert a 4—5% kamat megtérítése mellett, amit a város az alapokból felvett kölcsönösszegek után kamatteltérítésként fizet, még ez a mód legelőnyösebbnek mutatkozik a város pénzügyi helyzetére, azon összegre vonatkozólag pedig, amelyek az alapokból kölcsönvett összegekkel fedeztet nem nyernek, vegye a város igénybe a város érdekei iránt jóakarattal viseltető uriembernek azon ajánlatát, a mely szerint az félmillió koronát a fentebb ismertetett módon óhajt a város rendelkezésére bocsájtani.

A f. évi október hó 23-án megtartott értekezletnek ezen ügy kiváló fontosságára a f. évi november hó 10-ike előtti időben egy rendkívüli

hegedűszonáta, 4 zenekari nyitány, a Missa solemnis, (kegyes császári barátja, Rudolf főherceg érseki installációjára), azok a földöntúli harmóniájú Cis moll és Folur (op. 135) vonós négyesek, és a — 9. szimfónia!

Mint egy hatalmas hegyóriásnak égbe meredő orma, mint egy darab az örökkévalóság-ból, úgy áll előttünk gigászi nagyságban ez a mű, mely bátran mondhatjuk, egy egész emberiség fájdalomainak, kételyei- s küzdelmeinek, de egyúttal nagy szellemi vágyódó sejtése megvalósulásának: — évezredek múltán egy „jobb kor” eljövételének az emberiség boldog, örömteljes megváltásának „isteni megdicsőülésének” szívekbe markoló, fűnséges, zengő megnyilatkozása.

Könyveket irtak már megáról a múról. Beethovennek az emberiség iránt érzett mélyszéles szeretete árad felénk ezen fűnséges szimfóniából, mely a bánat sötét örvényeibe merülten kezdődik, hogy később az egébe emelkedjék az „Öröm himnuszá”-val! S mikor a hatalmas énekkar ajkairól a Testvéresülés diadalmas éneke, az örök szép Schiller-óda:

„Freude schöner Götterfunken“
s tovább a nagy szeretetnek túlaradó érzésében száz ajakról csendül égi korusként az a fűnséges:
Seid umschlungen Millionen,
Diesen Kuss der ganzen Welt!

megrendül az ember válna a szent öröm felindulásától s szívére ölelve testvéri érzületben az egész nagy világot, lezárva a föld porát lelkének szárnyairól, érti hogy: „Testvérek! ott túl a csil-

közötti időben egy rendkívüli közgyűlést óhajtok összehívni.

Folyó évi aug. hó 1-én, midőn szabadságon, fűrdőn távol voltam, Varga Elemér volt városi mérnök, ki azonban állásáról már 1908. aug. hó 1-re lemondott, az 1908. augusztus-hóra járó fizetése és az 1908. november hó 1-én járó lakbérére fejében 350. koronát vett fel a házépítéstartból.

Amint ennek tudomására jutottam, a legelső kötelességemnek tudtam és tartottam, hogy a hiányzó 350 korona összeget a házépítéstartba a sajátomból befizessék, mert egyáltalán nem tűrhetem azt az állapotot, hogy illetéktelen ki fizetés folytán egy krajcár is hiányozzék a pénztárból.

Varga Elemér, midőn tudomására jutott, hogy felesleges hatósága meggyőződése szerint ő fizetését és lakbérét illetéktelenül vette fel, az általam a házépítéstartba már befizetett 350 koronát nekem vissza is térítette. — Az anyagi kérdés tehát tisztázva van, a szabálytalanság kérdésében a vizsgálati eljárást foganatosítottam.

Jövő munkásságomban foglalkozni fogok a a vízvezeték ügy végleges előkészítése, a villamvilágítás javítása, a Nador csatorna és a várarki csatorna kibővítése, az utóbbiak beoltozása, a felsőbb leányiskola építésének kiürítése, a külterki künnlakások szabályozása, a szemét kihordási ügy, köztisztasági szabályrendelet megalkotása, a munkaházak építésének előbbrevitele és egyéb más fontosabb ügyek elintézésével, nemkülönben a folyamatban levő ügyek befejezésével. Sürgetem a szervezési szabályrendeletnek jóváhagyását, a mely célból behatóan tüzetes tárgyalásokat fogok folytatni a belügyminisztériummal, szóval iparkodni fogok a közügyek előbbrevitele terén mindent megtenni, amit emberi munkásságom és eröm megbir és lehetővé tesz.

A közgyűlést 5 óráig Saára Gyula dr. polgármester vezette, a ki után Széchenyi Viktor gróf főispáru vette át.

A legközelebbi rendes közgyűlés nov. 3-án lesz. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítését Pálffy Károly és Dieballa György v. b. tagok kérték fel.

A polgármesteri jelentés után a tárgysorozat azon pontjai kerültek tárgyalásra, amelyek a jövő évi költségvetés keretébe tartoznak.

Reé István főkapitány egy fogalmazói állás föllállítását kérte, a közgyűlés a tanács javaslatára levette a napirendről, mert az a szervezési szabályrendelet kereteivel nem egyezik meg.

A vallás és közoktatásügyi miniszter 4900 koronát engedett a főreáliskola segély összegéből, a közgyűlés a még fűnálló 5000 kor. eltörlesztést kéri.

a csillagsátoron, kell egy jóságos Átyának laknia, Aki a napok pályáját s az Emberiség sorsát igazgatja!

Igy szeretik a nagy szellemek az emberiséget; így Beethoven, akinek lelkében ez az „öröm” fűnséges hangokkal változik át, s ezt a szimfóniát hagyta nekünk örökségül!

A zenetánnak hatyudala az 1826-ban irt F dur vonós négyes, melynek Lento-része, amint Nohl oly költőileg kifejezi: „Beethoven's Todesang und Kugleich sein höchster Lebenssang: „haiál-s életdala... az örökkévalóságba vágyódó léleknek búcsúéneke ...

1827. márc. 26-án „egy tavaszi zivatar menyőrdéges közepette” — így olvassuk — szállt el Beethoven nemes lelke földi porhüvelyéből.

Gyászolt érte egész Bécs; fejedelmi temetése volt. Megjelölték a házakat, melyekben lakott s Bécsben és szűlvárosában, Bonnbán szobrokat állított az utókor kegyelele a zenei lángelmék egyik legnagyobbjának, aki amelyet mint ember is a kiválókk közé tartozott s ezért illelenek az ihletett lantos szavai méltán ő reá is:

Im haló porodnak, egész mivoltodnak
Nem holt, hideg érc, kő... millió hűn érző
Hálás, lelkes szív az őrdéje, óvója
Örökké virágos, élő koporsója.

M. P.

Havranék József volt polgármester nyugdíjára 5333 kor. póthitel után fedezendő. A gazdasági konyhakert vizemelő költségére 1000 kor. megszavaztatott. A Horog-utca rendezése elmaradt. A belv. templom sekrestyének lakbérére 90 kor. t. szavazott meg a közgyűlés. A Budai-ut és Gáztelep-utca közt az északi részen 900 kor. költséggel gyalogjáró készítették. A tőzegárnyékszék az ezredéves iskolánál rossz lévén, a közgyűlés elhatározta annak átalakítását.

Pézügyi palotánál egyes kisebb átalakítások eszközöltetnek.

A közgyűlés lapunk zártakor folyik.

UJDONSAGOK.

A Fejérmegyei Napló telefon száma 208.

— A tűdövész ellen. Derék és agilis egyesületünk, a mely tűdövész ellen való küzdelmet tűzte ki célul, december hó 6-án egy nagyszabású zeneünnepejyre készül. Tegnap Révy Ferenc dr. főorvos elnöklele alatt nagy értekezletet tartott, amelyen Széchenyi Viktor gróf főispán Lauschmann Gyula főorvos, Turján József pénzügyigazgató, Rauscher Béla dv. főfelügyelőn kívül a következő hölgyek vettek részt:

Balassa Sándorné, Balogh Ferencné, Báró Jenőné, dr. Bierbauer Viktorné, Deutsch Ignácné, Dieballa Györgyné, Fittler Béláné, Gerő Jakabné, Giffing Edéné, Özv. Hahn Jakabné, dr. Holly Gézané, dr. Huszár Adolfné, Kégl-Koller Kornéliá, Kohn Jakabé, Kovács Alajosné, dr. Kövesi Istvánné, dr. Lauschmann Gyuláné, Matskássy Rózsa, Moenich Károlyné, dr. Pataki Árminné, Rauscher Béláné, Reé Istvánné, dr. Révy Ferencné, Say Ferencé, Swarzbach Flóra, dr. Szabady Józsefné, gr. Széchenyi Viktorné, dr. Szigeti Lajosné, Turján Józsefné, Vértessy Józsefné, Vigyázó Imréné.

Révy Ferenc dr. elnök előadta a nagy esztély tervezetét. A budai dalárda, mely az ország dalegyesületei között az első helyen áll, készséges szívességgel ajántotta föl közreműködését a tűdövész ellen küzdők szolgálatára. A egyesület készséges örömmel fogadta az áldozatköz ajánlatot. Cziráky Antal gróf elnök a déli vasut. igazgató-ságánál kieszközölte, hogy a 80 dalos ingyen jeggyel utaszk. Az esztélyen részt vesz a honvédzenekar, továbbá városunk kitűnő zongoraművésze, Pap Miklós aki Liszt és dur hangversenyét adja elő. Lauschmann Gyula dr. a hölgyek szives közreműködését kérte, a kik bájos mosolyaikkal, ellenálhatatlan kedvességükkel minden jó ügy harcosai lesznek. A hangverseny jegyeit az ő tevékenységük fogja elárusítani, valamint ők fognak gondoskodni arról is, hogy a budai dalárda tagjainak ünnepies megvendégelése fűnyes sikerű legyen. A hölgyek szivesen vállalkoztak a rájuk bizott feladat elvégzésére s így a fűnyes siker már eleve biztosítva lesz. A hangverseny a Szent István Teremben fog lefolyni.

— **Doktori diploma.** Győrike Margit, a helybeli felsőbb leányiskola tanárnője a kolozsvári tudomány egyetemén bölcslelektan doktori diplomát szerzett.

— **A Bory-kiállítás.** Tegnap este bezárták a Bory-kiállítást. Székesfehérvár közönsége 9 napon át gyönyörködve élvezte erős szárnyaival fölfelé emelkedő fiának alkotásait. Nem az egész Fehérvár, hiszen sajnosan kell bevallanunk, hogy a mi közönségünk nagy részének művészi érzéke még nagyon fejletlen arra, hogy lelki gyönyörűséget találjon egy ilyen kiállítás tárgyaiban. A harminckétezer lakos közül három—négyezren, tehát körülbelül csak minden tizedik ember nézte meg ezt a kiállítást, amely a hozzáértőket éiragadta

s a melynek a külföldön legalább ötször-hatszor annyi látogatója lett volna. Az anyagi siker szintén vékony. Deficitről nem beszélünk, de a bizottságnak nagy gondot fog okozni, hogy a még meglevő sorsjegyeken tudjon adni. A kiállításon eladott tárgyak értéke alul van az ezer koronán, a valóságos és tervbe vett megrendelések (köztük Platz Bonifác dr. főigazgatóé, aki 500 koronáért megrendelte márványból a szép „Krisztusfejet”) néhány ezer koronát tesznek ki. Ez is valami. Tehát ha nem is oly mértékben, mint ahogy Fehérvártól várunk kellene, de mégis elértük azt, hogy városunk közönsége megmozdult s a szépek és művésznemek kultusza egy hatvánnyal ismét emelkedett.

— **A helybeli helyi köröbél.** A Székesfehérvár és Vidéke, helyi lap felelős szerkesztését november 1-étől *Branitsa* Károly, a Székesfehérvári Friss Újság szerkesztője, a helybeli lapirodalom egyik régi, kiválóan lelkiismeretes és szorgalmas munkása veszi át. A Sz. F. U. felelős szerkesztője *Balassa* Sándor volt debreceni lapíró lesz.

— **Népszövetségi mozgalom.** Dunabogdányban október 25-én alakult meg a népszövetség. A gyűlést dr. *Hufnagl* János pápai kamarás nyitotta meg magasröptű beszéddel. Dr. *Pottornyay* László a szervezkedés szükségességéről és hasznáról szólott német és magyar nyelven, *Huber* János szerkesztő, központi kiküldött a népszövetséget ismertette. A gyűlés üdvözölte Görcsöni Dénest és elismeréssel adózott a jeles hitvalló férfinak bátor föllépéseért. A gyűlésen jelen voltak: Navarra József jegyző, Szmoligoricz Gerő jegyző, Gruber János igazgató, Spáth Julia, Diósy Jolán és Vörösmarty Rózsa tanítónők, Földvály Ferenc és Tallósy Jenő áll. isk. tanítók, Van Stomm grófnő, dr. Fogolyán Gyula orvos és neje de Merode báróné; Wallenfeld Mihály és Mátyás bányatulajdonosok, Spáth András községi bíró, Fleckenstein Márton pénztáros, Rittinger János, Streich János felügyelő, Pirág József hitközségi elnök, Mayer János stb.

— **Bory-banquet.** A végéhez közeledő kiállítás sikereinek örömeire szombaton este lakomát rendezett a Bory kiállítás elnöksége a kath. kör földszinti helyiségeiben. Pompás jó vacsoráról Endersz János a Szent István terem vendéglőse gondoskodott, a muzsikát Csanyi Pista, a legjobb fehérvári primás zenekara húzta. Az ünnepi felköszöntőt *Kuthy* József dr. t. főigazgató mondta az ő klasszikus szép gondolataiban vázolván a művészet hatását a lelkekre. Mindenkit megható bensőséggel festette le azt az örömet, mely lelkét átjárja akkor, mikor egyik legkiválóbb tanítványát, a ki nyolc évén keresztül a főreáliskolában szellemi gyermeke volt, a dicsőség útján, a haza és Székesfehérvár dicsőségére haladni látja. Poharát a művészpár egészségére üritette, majd pedig *Bilkei* Ferencet, *Philipp* Istvánt és *Schlammadinger* Jenő drt éltette, a kik a kiállítás sikerének előmozdításában vele tevékeny részt vettek. Ezután *Bory* Jenő emelkedett szólásra. Az ő egyéniségét teljes egészében jellemző egyszerűséggel, pöz nélkül mondott köszönetet azoknak, a kik a siker létrehozásában fáradoztak, éltette *Kuthy* József dr. t. főigazgatót, az ő egykori igazgatóját. *Bilkei* Ferenc elhárította magát az elismerést, kijelentve, hogy egész munkálkodását a művészi szép íránt való lelkesedése ihlette. Ő fanatikus hittel hiszi, hogy *Bory* Jenő pályájának most csak az első emelkedő pontjánál vagyunk, a mely után még szöb és dicsőségesebb alkotások következhetnek. Azokra emelte poharát, a kik *Bory* Jenő tehetségét felismerték, érette lelkesülni tudnak s vele együtt annak jövődő sikereit vár-

ják. *Lauschmann* Gyula dr. főorvos *Bory* műveinek szemléletéből kiindulva szébbnél szebb hasonlatokkal annak művészi tehetségét dicséri. *Schlammadinger* Jenő dr. *Bory* Jenő szép családi életére emeli poharát. *Bilkei* Ferenc a *Bory* Jenőhöz fűződő barátságát említve, humoros szavakkal „élmondja azt a kedves, ideális életet, mely *Bory* nevéhez fűzte és fűzi. Ő volt, kioltár előtt Isten áldását kérte, azután lajodalmi tószájában azt kívánta, hogy a myrtusz és róza szirmai közé a babér minél több lombjait fűzhessék, az első stádium itt van, amikor Fehérvár közönsége örömteli lelkesedéssel nyújtja a babért derék fiának. *Bory* Jenőnt élteti, a ki férjének lelkesítője, annak lényét és művészelkét boldogsággal betöltő kiegészítője.

— **Jegyzők gyűlése.** A Fejérmegyei Jegyzők Egyesülete holnap d. e. 9 órakor tartja közgyűlését a megyeház kistermében.

— **A munkásházak ügyében** legutóbb tartott értekezlet elhatározta, hogy a munkások kívánsága szerint a "peres földet" et jelölik ki a munkásházak építésére. Ez a hely azonban viszonyos s így az egészségügyi kívánalmaknak megfelelő házakat nem lehetné rajtok építeni. Az értekezlet ennek figyelembe vételével a miniszteriumnál lépéseket fog tenni aziránt, hogy szakközeggel vizsgálta meg a területet s tegyen előterjesztést, hogy mekkora költséggel lehetne azt a területet az építkezés céljaira alkalmassá tenni. A munkásházak ügyének kezelése egyidejű fennakadást szenvedett, a helyszíni szemlét sem tartották meg. *Ketskés Elek*, a munkásházak ügyének megpendítője a polgármesterhez fordult, kérve pártfogását a munkásházak mielőbbi megépítésére. *Sáára Gyula* dr. polgármester megígérte, hogy személyesen fog közbenjárni a miniszteriumban a munkásházak érdekében.

— **A zenekritika körül.** *Gilde Vendel* csütörtöki nyilatkozatára a budai konzervatorium igazgatójától a saját védelmére „az igazság érdekében" a következő sorokat kaptuk:

Hatóságilag engedélyezett Budapest székesfővárosi III. kerületi Zene-conservatorium.

Nagyságos *Bilkei Ferenc* urnak

Székesfehérvár.

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

Ezer bocsánat bátorágomért, hogy mint ismeretlen ezuton vagyok bátor Nagyságod színe elé járulni azon alázatos kérelemmel, hogy kegyeskedjen elnéző lenni aziránt, hogy az igazság érdekében az alantiaikat nb. tudomására bátorkodom hozni.

A székesfővárosi III. kerületi Zene-conservatorium zenetanári oklevelet nem ad ki, mert ehhez joga nincs!

Az általa kiadott oklevelek csak mint végbizonyítványok birnak jogérvénnyel, annak igazolására, hogy az illető tanfolyamát bevégezvén.

Gilde Vendel ur, pedig ezideig tőlünk oklevelet nem nyert! F. évi június hó 6-án vizsgálatot tett a hegedű tanszak III. és a tárogató tanszak III. osztályából, melyről bizonyítványát kiadtuk. A jelenben rendkívüli növekedése az intézetnek, de, hogy haladásában mire fogja vinni, ez a gond őt terheli.

A III. kerületi Zene-conservatorium érdekében megvédése kénytelenített a fentiek kinyilatkoztatására, miért is ismétellenül esedezve Nagyságod nb. bocsánatáért, kérve kegyes jóindulatát, maradtam Nagyságod

Kész szolgálja

Erdélyi Dezső
zeneigazgató.

— **A Népszövetség győzelme.** Teljes egészében adjuk a Bácskai Naplóban megjelent következő híradást: A kerényi népszövetség a községi képviselőtestület tagjainak választása alkalmával

fényes diadalt aratott. *Schauer* Ferenc helyi igazgató a csoportvezetőkkel együtt összehívotta a megválasztandók névjegyzékét. A választás napján, mint egy jól szervezett tábor állt a népszövetség. A csoportvezetők tagjaik élén megjelentek és beadták szavazataikat. A győzelem részünkről fényes; a kudarc az ellenfél részéről teljes. Mind a tíz megválasztott új tag népszövetségi. Az ugynevezett zsidópárt egyetlen tagja sem lett megválasztva. Összetartásban van az erő.

— **Értesítés.** A Székesfehérvári Keresztény Kereskedelmi Alkalmazottak ez idén is tartanak táncanfolyamot, a belv. Kath. Kör kistermében. A táncok tanítására az ide sasonra egy jóhírűvű budapesti okleveles táncitanító sikerült megnyerni, ki az összes modern táncokat tanítani fog. A tanfolyam nov. hó közepén kezdődik, melyre külön meghívók is lesznek kibocsátva. A résztvevni óhajtok sziveskedjenek a kör pénztárnokához (ker. fogy. szövetkezetben) fordulni. A tanfolyamon a kezdők alapos oktatásban, a halladók az újabb táncok tanításában részesülnek.

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsio után is és ez a megkönynyebbulés napról napra növekedik.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer véglegesít — a halászt — kérjük figyelembe venni!

Ezren és ezren tapasztalták ezt az utolsó 30 éven keresztül. Ép ily szembeötölő a javulás az általános egészséget illetőleg.

Étvágy és álm

visszatér, s az emésztés javul. Próbálja meg és meggyőződik róla.

Egy eredeti üveg ára 2 k. 60 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

— **A Boromisza-ügy.** Mindnyáján emlékszünk azokra a zavaros időkre, amelyek nemcsak főreáliskolánk tanári karának békjét dulták fel, de kellemetlen felekezeti érzékenykedést involváltak városunk lakói között is. A dologba szelezerdi módon belekörtözött Boromisza Jenő is főreáliskolánk volt helyettes tanára, akinek személye újabb bonyadalokat idézett elő. A Sz. és V-ben megjelent nyíltírókban rágalmozó szavakkal váltotta meg a főreáliskolának hat tanárát, *Vargha* Mátyást, *Herczeg* Antalt, *Tunner* Károlyt, *Janikievics* Vazult, *Nagy* Bélát, *Vörösmarty* Mihályt, akik nyomtatvány útján elkövetett rágalmozás címét tett feljelentéssel törvényes uton kívántak elégtételt venni maguknak. Ma lett volna a törvényszéki tárgyalás, ezt megelőzve azonban Boromisza Jenő nyilvánosan bocsánatot kért a felektől. Az ügyet véglegesen egy Boromisza Jenő részéről leadott nyíltíró közlemény fogja befejezni.

— **Kényszer árszabás a mészárosokról.** Érdekes dolgokat hallottunk egyik vidéki állatorvostól. A husdrágaság már a falu közvéleményét is foglalkoztatja. A falusi mészárosok akárcsak a mieink, úgy adja a hust, amint nekik jól esik, a közönség érdekeit a maguk érdekei alá süllyeszti. *Sárbogárd* közönsége amint már említettük; szövetkezeti mészárszék állításával hűsította meg a mészárosok hajthatatlannak látszó kapzsiságát. *Sárbogárd* közönsége már 2 hét óta a legnagyobb meglepődéssel látja a szövetkezeti mészárszék fejlődését s igényeinek pontos kiszolgálását. Több faluban pedig, mint *Tácon*, *Kálcson* és *Soponyán*, kényszer árszabály útján szorítják a mészárosok túlköveteléseit a méltányos határok közé. A hatóság illetve a község képviselőtestülete a folyó árára figyelembe vétele mellett hivatalos uton szabja meg a husárakat, melyekhez a mészárosoknak alkalmazkodniuk kell. Így persze a biztosított

— **Alattbetegség.** Gárdonyi községben fellépett a lépfene.

— **Letartóztatot zsebtolvaj.** Valószínűleg a vásárra rándult le Jovanovics Mirkó hírhedt zsebtolvaj, hogy a fehérvári vásár forgatagát kiharánlja a maga javára. A vásárbán hiába sürgött-forgott, mindenki résen állt vagyoni viszonyainak védelmében, de a vasuton a nagy embertorlódásban rámosolygott a szerencse. Erdélyi Mihályné gárdonyi asszony zsebéből kilopott 10 korona 66 fillért. Erdélyiné észrevette, rendőrről kiáltott, akinek sikerült is kézrekeríteni a zsebtolvajt. A jeles alakot. Jovanovics Mirkót letartóztatta a rendőrség.

— **Halálos esés.** Schmidl János 64 éves vértessacsi földmives, amint szőlőjébe hajtott, leesett kocsjáról. Az esés oly szerencsétlenül történt, hogy agyrázkodás következtében meghalt.

— **Epizód.** A kislángi templomszentelésen történt. Elvégződött már minden. A püspök 9-kor kezdte és 12-kor elvégezte a templom felszentelését, elmondta az első ünnepi szentmisét és megbérált vagy 700 bérmandót. Aztán kíséretével a plebániára vonult s ott fogadta a küldöttségeket. Egyszerre megjelenik egy 14—15 év körüli tuskófejű gyerek egy bácsival. A gyerek elmondta, hogy nagy veszteség érte, a mennyiben a bérálás szentségét nem vehette föl.

— Aztán miért nem voltál ott a többiek között? — kérdezte a püspök jószágos arccal.

— Elkéstem.

— Hát hol voltál édes fiam?

— **A ringispinél** — felelt a gyerek bamba ártatlansággal.

A püspök jóízűen mosolygott a pompás igazmondáson.

— Jól van fiam, megmondtad az igazat, megbérmállak. Azzal a püspök magára vette a szükséges egyházi ruhákat, elmondta a hitvallást, az összes szükséges imákat, aztán föladta neki a bérálás szentségét.

VITA
-SÓSKÚT FORRÁS VASMEGYE

ALKALIKUS NATRON-LITHIONOS GYÓGYVIZ

Orvosilag ajánlva: húgyavas diathesis, köszvény, cukorbetegség, gyomor, vese és húgyhólyag-bántalmaknál stb.

Mint üdítő és borvíz páratlan.

Bővebb felvilágosítással szolgál a
Központi iroda: Budapest, V., Lipt-körut 29.

Főraktár:
SIMON GYÓRGY és KOVÁTS PÁL
uraknál Székesfehérvár.

KAPHATÓ: gyógyszerek, drogeriák és fűszerüzletekben.

— **Kártyázás közben.** Takács Ferenc helybeli gépészkövác s többemagával kártyázgatott a „Ponty”-ban. Eközben Andik József velencei kovácssegéd melléje telepedett s egy örízetlen pillanatban kilopta zsebéből 7 koronát tartalmazó pénztárcáját. Az ügy elintézésé törvény elé került.

— **Az anya gyermekeiért.** Lizicskó János sóskuti munkás megverte Bodó Tamásné kis fiát, akinek keserves sirására Bodóné megfeddette a verekedő embert. Lizicskó János erre az aszszonyynak rontott és súlyosan megsebesítette őt. A törvényszék fog itélni a dologban.

— **Megmentett koronák.** Az ercsii csendőrtanyában megfordult a minapában Mákhot Mártonné koldusszony is. Minthogy nem igen könyörültek rajta, lopáshoz fordult. Az egyik asztalon 2 koronát látott, melyet azonnal zsebre-vágott. A csendőrök észrevették a tolvajlást s el akarták venni tőle a lopott koronát. Míg a tusa a felek között tartott, a koldusszony a lopott 2 koronát lenyelte, hogy megmentse a maga számára.

— **Szerencsétlenség a bányában.** Csillag József maroshegyi lakosra, a mint a hajmáskéri kavicsbányában dolgozott, rászakadt a part s a leomló kavicsréteg maga alá temette. A teljesen összetört embert beszállították a Szent György-kórházba. Életbenmaradásához kevés a remény.

— **Fiatal bűnös.** Rosta Szabó István helybeli, 15 éves fiu, több rendbeli betörések, lopások elkövetője, amiatt került a törvényszék elé, hogy augusztus 24-én özv. Reiter Sándorné iskola-utcai üzletből betörés útján ellopott 500 koronát. A lopott pénzt megosztotta testvérével, Terézcel. Rosta Szabó Istvánt 2 navi, R. Szabó Terézt 15 napi fogházra ítélte a törvényszék.

— **Leégett préház.** Folyó hó 23-án az ubaroki szőlőhegyen este 8 órakor leégett Schlegel Márton préháza, a tűz átcsapott Kreidl János prés házára is amely szintén martaléku esett a lángok. Mindkét préházban nagyobb mennyiségű bor is megsemmisült. A kár 2000 kprona.

I R O D A L O M.

A **Katholikus Népszövetség** naptára 1909 re. A legnagyobb katolikus szervezet nap-nap után fényes bizonyítékát szolgáltatja nemcsak agitálásának és óriási elterjedésének, hanem annak is, hogy tagjait egy korona tagdíjért igazán annyit és oly szellemi táplálékkal látja el, hogy vele e téren senki sem veheti föl a versenyt.

A népszövetségi 32 oldalas füzetek sorrendjében a 9-ik füzetet egy díszes kiállítású 224 oldalra terjedő naptár váltotta föl. Ezt a naptárt tagiletményül kapja minden népszövetségi tag, aki az 1908 ik évre beiratkozott és tagsági díját lefizette, sőt megkapják azok is, akik ezután küldik be tagsági díjukat erre az esztendőre. Ugyancsak megkapják a folyó évben kiadott füzetek közül is azokat, a melyek még raktáron vannak.

A hatalmas kötetet kitevő naptár tartalma elsősorú. A naptári rész után polgárembernek, gazdának megbecsülhetetlen értékű táblázatok vannak az értékpórtó tarifáról, a levélpórtó-farifáról, a törvény szerinti bélyegrovatról, cselédbért, árendát mutató tabla, a háziállatok vemhességének naptára, kamatkiszámítási-táblázat, növénytermelési naptár, a takarmányemlék súly- és terfogatszámítási táblája. Ezután bnszámol a naptár az év hazai és külföldi eseményeiről, a Népszövetség történetéről. A második rész a szociális kérdésekkel foglalkozik. A harmadikban orvosok irnak az egészségügyről, a negyedikben ügyvédek oktatják az olvasókat a leggyakoribb jogi ügyletek formáira. Közben legjobb elbeszéléink és költoink

gyönyörködteik a komoly olvasmányban elfaradt elmét. A gazdasági rész praktikus tanácsokat ad, a melyeket mindenki értékesíthet. A vásárjegyzék a keskedelemügyi minisztériumban szerzett legújabb adatok alapján van összeállítva. A naptár alakja ugyanaz, a mi a füzeteké, hogy minden tag idővel egyöntetű házikönyvtár csinálhasson belőlük.

A Népszövetség Naptára 140.000 példányban jelenik meg magyar, német és tót nyelven. A központi iroda először a magyart, azután a németet, végül a tótot fogja szétküldeni mert a nyomda is ilyen sorrendben tudja szállítani. A magyar naptár szétküldése 15 ikén kezdődik és a kónap végéig tart.

A Katholikus Népszövetség Naptára oly értéket képvisel (bolti ára 70 fillér), hogy annak megszerzése minden katolikusra nézve nagy nyereség. Azért mindenkinek a legmelegebben ajánljuk, hogy még erre az évre is iratkozzék be és küldje tagsági díját ezen címre: Katholikus Népszövetség, Budapest, IV. ker., Ferencio tere 7., III. lép, I. em. 7. Ugyanide forduljon az, a knek népszövetségi mozgalom indításához bármínő felvilágosításra, gyűjtő-ívekre, röpiratokra van szüksége.

A főtisztelendő papság figyelmébe!

Tisztelettel értesítjük a Fehérgyházmegyei Főtisztelendő papságot, hogy az összes egyházi és tanügyi nyomtatványok egyházmegyénkben előirt szöveggel ráktárunkon készen állanak és így azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy megrendelés esetén azokat póstafordultával a legolcsóbb árák mellett szállíthatjuk.

Továbbá ajánljuk

Nyomdai intézetünket

mindennemű könyvnyomdai munkák művek, röpiratok, folyóiratok, zárszámadások, évi jelentések kimutatások, körlevelek, hirdetémények, falragaszok, levélpapírok, borítékok, stb. elkészítésére izléses kivitelben, olcsó árák mellett.

Ki nyomtatványszükségletét nálunk szerzi be, nemcsak olcsón és gyorsan jut izléses nyomtatványokhoz, hanem ez által a keresztény eszméknek sajtó útján való terjesztését is elő segíti, miert is kérjük a főtisztelendő Papság kegyes pártfogását.

Székesfehérvár, 1908. szeptember hó.

Egyházmegyei könyvnyomda.

SCHMÖLTZ LASZLÓ
CIM, CIMER-, SZOBAFESTŐ- és MÁZOLÓ
SZÉKESFEHÉRVÁR, VÁSÁRTÉR 17. SZÁM.

==== Eivállal minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb igényeknek megfelelőleg, szolid árák mellett. ====

Ugyanott egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.